GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACŢIUNEA ŞI ADMINISTRAŢIUNEA: BRAŞOVŬ, piaţa mare Nr. 22.

„GAZETA“ IESE ÎN FIECARE ḌI.

Pe unŭ anŭ 12 fior., pe şése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.

România şi străinătate:

Pe anŭ 40 fr., pe şése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 francĭ.

ANULŬ L.

SĔ PRENUMERĂ:

la poşte, la librării şi pe la dd. corespondenţĭ.

ANUNCIURILE:

O seriă garmondŭ 6 cr. şi timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 45. Vinerĭ, 27 Februariu (11 Martie). 1887.

Braşovŭ, 26 Februariu 1887.

Tótă lumea era curiósă sĕ védă, ce atitudine va lua guvernulŭ rusescŭ în urma esecuţiunilorŭ din Rusciucŭ. Păn' acum însĕ nu s'a produsŭ nicĭ o schimbare în direcţiunea politicei acestui guvernŭ. Chiar şi în cercurile diplomatice francese se crede, că cu tóte represaliile regenţei bulgare Rusia nu va eşi din rolulŭ ei de până acuma.

Adevĕratŭ, că esecuţiunile din Rusciucŭ au produsŭ mare amărăciune în Rusia, căreia îĭ dă espresiune viuă panslavistulŭ Katkov în ḍiarulŭ sĕu „Moskovskija Vjedomosti.“ „Mórtea lorŭ de onóre (adecă a rebelilorŭ)“ — esclamă Katkov. „va nasce eveneminte, va pune în mişcare istoria... noĭ nu vomŭ uita nicĭodată, că aceştĭ ómenĭ au căḍutŭ jertfă devotamentului lorŭ către Rusia ca martorii acelorŭ legăturĭ strînse, ce leagă naţiunea lorŭ cu Rusia.“

Fóia din Moscva ar voi sĕ facă responsabile pe „puterile Europei civilisate“ pentru acestŭ „omorŭ,“ ce s'a petrecutŭ sub ochii lorŭ şi cu „consĕmţĕmêntulŭ lorŭ secretŭ.“

Cu tóte aceste Rusia pare a nu avé dorinţa de a interveni în Bulgaria, părăsindŭ politica ei espectativă de până acuma şi „Novoie Vremia“, dă espresiune situaţiunei cu următórele cuvinte: „Totŭ ce se petrece acum în Bulgaria este opera puterilorŭ apusane carĭ suntŭ şi responsabile pentru ea, şi Rusia nu intenţionéză de a le uşura gréua rĕspundere prin vre-o modificare a politicei sale.“

Cu alte cuvinte, guvernulŭ rusescŭ temporiséză, nu este decisŭ încă a mobilisa şi a pune resolvarea cestiunei în ascuţişulŭ sabiei, ceea ce dovedesce, că alianţele între puterĭ încă nu sunt perfecte, căcĭ bine trebue sĕ ne notămŭ, că aḍĭ totulŭ depinde dela gruparea puterilorŭ şi nu mai póte procede nicĭ Rusia de sine stătătorŭ, fără de a sci mai înainte ce atitudine vorŭ lua celelalte puterĭ.

In momentele de faţă se pare, ca tótă greutatea situaţiunei se concentréză în Roma. Cu cine va merge Italia? Étă importanta întrebare a momentului, dela care depinde aḍĭ fórte multŭ. „Temps“ din Parisŭ vrea sĕ scie, că alianţa Italiei cu Austria şi Germania încă nu s'a reînoitŭ şi asigură, că scopulŭ Italiei ar fi numai susţinerea păcii şi că acéstă ţéră nu se gândesce a lua unŭ angagiamentŭ, care sĕ o oblige a rĕdica într'unŭ casŭ eventualŭ arma în contra Franciei.

Cum vedemŭ, cestiunea bulgară stă în legătură cu multe alte cestiunĭ şi în prima liniă cu cestiunea alianţelorŭ între puterĭ şi nu trebue sĕ ne mirămŭ déca se va mai amâna şi acum soluţiunea ei şi se vorŭ face noue esperimente conchiămându-se éraşĭ Sobrania bulgară şi aşteptându-se ca ea sĕ împace lucrurile în sensulŭ pretensiunilorŭ guvernului rusescŭ.

Nu e însĕ cu tóte aceste nimicŭ mai uşorŭ cu putinţă, decâtŭ ca vr'unŭ evenimentŭ neprevĕḍutŭ sĕ rĕstórne tóte combinaţiunile şi sĕ facă de minciună tóte preḍicerile unei soluţiunĭ pacínice a încurcăturei bulgare.

Regenţa bulgară, care a ajunsŭ a nu se mai încrede în nimenĭ, s'a plânsŭ, după cum asigură „Corespondenţa politică“, şi guvernului românŭ din causa propagandei revoluţiunare, ce-o facŭ emigranţii bulgarĭ pe pămêntulŭ României. In Rusciucŭ autorităţile bulgare sĕ fi mersŭ aşa departe până a suspiţiuna şi consulatulŭ românŭ de acolo, la care au ordonatŭ o perchisiţiune domiciliară, creḍêndŭ că se află ascunşĭ acolo insurgenţĭ, însĕ cercetarea n'avŭ nicĭ unŭ resultatŭ.

Déca Bulgarii pretindŭ dela guvernulŭ românŭ sĕ estrădeze pe rebelĭ, atuncĭ pretindŭ ceva ce unŭ statŭ liberŭ nu póte împlini, dér credemŭ, că este o dovadă de ajunsŭ pentru atitudinea guvernului românŭ testimoniulŭ ce i-lŭ dă întregulŭ corpŭ diplomaticŭ, că s'a purtatŭ în tóte privinţele corectŭ.

Uneltirile ministrului Trefort.

Cetimŭ în „Magyar Tanitóképzö“ Nr. 4.:

Asupra representaţiunei motivate a autorităţii preparandiei învĕţătorescĭ de statŭ din Deva, d. ministru de culte şi instrucţiune a ordonatŭ, ca limba română sĕ rĕmână şi mai departe ca obiectŭ de învĕţământŭ obligatŭ pentru toţĭ elevii institutului. Mai nainte elevii de limbă română şi maghiară au învĕţatŭ separatŭ, adecă dela câte unŭ altŭ profesorŭ limba română; spre a învĕţa acéstă limbă cu mai multŭ succesŭ, autoritatea institutului a cerutŭ o astfelŭ de întocmire, ca toţĭ scolarii sĕ înveţe împreună limba română dela *unŭ* profesorŭ.

„*La învĕţarea acestei limbĭ — aşa ḍice ordinaţiunea ministerială — sĕ nu se înveţe literatura română, ci ţinta sĕ fiă esclusivŭ aceea, ca şi elevii maghiarĭ sĕ pótă învĕţa într'atâta limba română, ca sĕ pótă fi instalaţi ca învĕţătorĭ în ţinuturile de limbă română, cu copti sĕ pótă vorbi în limba lorŭ maternă şi aşa mai departe.*“

„Étă că noi nu ne tememŭ de învĕţarea altorŭ limbĭ ale patriei. De aci sĕ înveţe matadorii principalĭ ai naţionalităţilorŭ nóstre, că concetăţenii nostri de limbĭ streine au mai mare necesitate d'a învĕţa limba ţĕrii, decâtŭ noi pe a lorŭ.“

„De aci urméză, că „patrioţii“, cu totŭ aşa de „patrioticulŭ“ ministru Trefort sĕ facă bine sĕ ne slăbéscă cu uneltirile de maghiarisare. Punctum!

Unŭ martirŭ politicŭ.

„Sieben. d. Tageblatt“ din Sibiiu publică sub acestŭ titlu unŭ articulŭ de fondŭ, în care vorbindŭ despre protestările ce le-au provocatŭ enunciaţiunile lui Mocsary în sinulŭ connaţionalilorŭ sĕi maghiarĭ şi chiar între alegĕtorii sĕi din Halas, ḍice între altele:

„Politicilorŭ maghiarĭ, carĭ vĕdŭ soluţiunea cestiunei naţionalităţilorŭ numai în domnirea necondiţionată şi neţĕrmurită a maghiarismului, le a devenitŭ incomodŭ Mocsary cu strigătele sale de Cassandră, ba li se pare chiar periculosŭ.

Elŭ a trebuitŭ sĕ fiă dér delăturatŭ şi încă iute şi fundamentalŭ.

In véculŭ nostru luminatŭ se înţelege, că nu se mai potŭ folosi mijlócele ce se folosŭ în vécurile trecute atâtŭ de adesea şi cu succesŭ contra ómenilorŭ, carĭ avéu cutezanţa a manifesta părerĭ şi convicţiunĭ proprie, ce nu erau părerile connaţionalilorŭ séu a soţilorŭ lorŭ de credinţă. In ḍiua de astăḍĭ lucrulŭ acesta se face într'unŭ modŭ mai delicatŭ cu puterile de care dispune timpulŭ.

Discursulŭ lui Mocsary în favórea dreptului de esistenţă alŭ naţionalităţilorŭ nemaghiare a întêmpinatŭ între connaţionalii sĕi din parlamentŭ desaprobare adêncă esprimată în gura mare. Nimenĭ altulŭ ca ministrulŭ preşedinte Tisza însuşĭ a păşitŭ în contra lui Mocsary, esprimându-şĭ „părerea de rĕu“ asupra acestui fiiu perdutŭ alŭ poporului maghiarŭ. După aceea a urmatŭ cruciada pe tótă linia pressei maghiare, o nedémnă gónă, care însĕ puté sĕ fiă sigură de succesulŭ ei.

Ar trebui sĕ crédă omulŭ, că nimicŭ nu póte fi mai uşorŭ, decâtŭ a resfrânge cu argumente ale raţiunei politice, ale dreptului, séu cu fapte pe Mocsary, déca acesta în adevĕrŭ a vorbitŭ asemenĭ nebunii. Nimicŭ însĕ din tóte aceste! Ei au suspiţionatŭ şi au insultatŭ pe Mocsary, l'au declaratŭ de unŭ bĕtrânŭ slăbănogŭ şi vanitosŭ, l'au declaratŭ de nebunŭ, dér nu i-au putŭtŭ resfrânge părerile“.

Rĕspunde apoi acelorŭ foi unguresci, carĭ au înputatŭ lui Mocsary inconsecuenţă, arătândŭ, că elŭ în adevĕrŭ de 30 de anĭ totŭ aceleaşĭ idei le-a mărturisitŭ. Nu totŭ aceeaşĭ se póte ḍice de parlamentariĭ şi bărbaţii de statŭ ungurĭ, carĭ în anii 1860, când n'aveau puterea în mână, promiteau naţionalităţilorŭ munţĭ de aurŭ, ér acum nu vréu sĕ audă de ele şi nicĭ chiar de legea de naţionalitate. In fine fóia germană sibiană esprimă speranţa, că Mocsary va fi realesŭ şi în dieta viitóre, căcĭ elŭ luptă pentru o causă, a căreia victoriă finală e neîndoiósă. Stările actuale interióre în Ungaria nu se potŭ susţiné pentru durată. Trebue în cele din urmă sĕ li se deschidă ochii şi Maghiarilorŭ. Apoi încheiă cu următórele cuvinte: „Fiă, ca patriotulŭ Ludovicŭ Mocsary sĕ ajungă sĕ védă soluţiunea cestiunei naţionalităţilorŭ în sensulŭ programei sale!“

SCIRILE ḌILEI.

In articululŭ primŭ de erĭ amŭ vorbitŭ despre *uneltirile contra şcólelorŭ românescĭ* din comitatulŭ Cluşiului. Étă cum stă lucrulŭ: Dr. Nagy Iozsef, mediculŭ primarŭ din comitatulŭ Cluşiu, dintr'o visitaţiune a sa, făcută în causa bólei epidemice de ochĭ, face unŭ raraportŭ despre situaţiunea şcólelorŭ din părţile Huedinului. Pe basa acestui raportŭ, „Kolozsvar“ nu se póte mira în de ajunsŭ, cum de tocmai în comitatulŭ Cluşiului, în inmediata atingere cu centrulŭ Kulturegyletului, mai vîrtosŭ şcólele românescĭ, şi în deosebĭ în ceea ce atinge starea sanitară, se află într'o stare atâtŭ de »barbară“; cele mai multe şcóle suntŭ înguste, cu necurăţeniă, aerŭ greu mirositorŭ, nepodite, cu ferestrile sparte, încălḍitulŭ se face cu nisce sobe de cărămidă rele; totŭ copilulŭ de Valahŭ aduce cu sine diminéţa câte unŭ lemnŭ, pe care îlŭ aruncă în sobă şi pe când ar fi sĕ se încălḍéscă sala, espiră órele de prelegere. Aşa se întêmplă acésta în Crişenĭ, Sebeşii marĭ, Ciuciacŭ, Meregyo, Bócĭ, Alunenĭ etc. In Crişenĭ şcóla este de 1/2 stînjinŭ înaltă, cu 3 ferestri dintre carĭ câţĭva ochĭ suntŭ lipiţĭ cu hârtiă, podéla lipsesce, murdăria e mare, soba este înlocuită cu unŭ cuptorŭ de cărămidă, se află în acéstă şcólă 60 copii pe unŭ teritorŭ de 6—7 stînjinĭ pătraţĭ. Totŭ aşa raportéză Dr. Nagy că este şi situaţiunea şcólelorŭ din Sebeşii marĭ şi Ciucia, şi deşi aci se află o esemplară şcólă de statŭ, economii românĭ îşĭ trimitŭ copii lorŭ la murdara şcóla gr. or. In Alunenĭ şcóla română este cercetată de 30 copii, dér sala nu este mai mare de 4 stînjinĭ, copii stau pe picióre înbulḍiţĭ în jurulŭ păreţilorŭ, căcĭ n'au unde sĕ şéḍă. „Kolozsvar“ declară situaţiunea acestorŭ şcóle de »asiatică“, şi în causa acésta s'a făcutŭ şi o interpelaţiune în adunarea din urmă a comitetului comitatensŭ. Speréză însĕ fóia unguréscă, că inspectorulŭ de şcóle va lua disposiţiunĭ energice, ca aceste şcolĭ séu sĕ se'nchidă, séu sĕ se ridice din »scandalósa“ situaţiune în care se află. — Va sĕ ḍică, amŭ ajunsŭ sub stăpânirea ungurésca acolo, ca înşişĭ Ungurii sĕ nu pótă altfelŭ califica starea şcólelorŭ din acestŭ statŭ, decâtŭ ca stare barbară şi asiatică! E o mărturisire, cu atâtŭ mai preţiósă cu câtŭ se scie de tótă lumea, că totŭ câştigulŭ muncei amare a poporului românŭ intră în visteria statului şi în fondurile Kulturegyleturilor.

—x—

In urma epistolei deschise, pe care d. *Ludovicŭ Mocsary* a adresat'o alegĕtorilorŭ sĕi din Halas, partida independenţilorŭ de aicĭ a ţinutŭ şedinţă în urma căreia presidiulŭ partidei independente din Halas a trimisŭ lui »Egyetértés“ următórea telegramă, cu data 6 Martie a. c.: „Partida independentă din Kiskun-halas în şedinţa sa de astăḍĭ declară cu hotărîre, că vederile deputatului dietalŭ Ludovicŭ Mocsary esprimate în epistola sa adresată cu data 12 Februariu a. c. către cetăţenii alegĕtorĭ din oraşulŭ Halas, le primesce şi aprobă chiar şi în cele ce se referŭ la naţionalităţĭ: că adecă despre disposiţiunĭ federalistice nicĭ vorbă nu póte fi, că supremaţia Maghiarimei nu se póte trage la îndoiélă, că legea pentru naţionalităţĭ din 1868 este basa, pe care putemŭ încăpé bine unii cu alţii“ — despre ceea ce d-lŭ deputatŭ die-

talŭ Ludovicŭ Mocsary va fi încunosciinţatŭ prin presidiu. Subsemnaţĭ Dr. Farkas Imre, din Cluşiu Kis Istvan, preşedintele partidei independente. — Independenţii din Halas au ţinutŭ aşadér o adunare deosebită în afacerea Mocsary. Adunarea dintâiu, care l'a desaprobatŭ, n'a fostŭ dér compusă din aderenţii lui. Acésta o mărturisesce şi »Egyetértés," care scrie că conclusulŭ alegĕtorilorŭ din Halas, prin care se desaprobă atitudinea lui *Mocsary* în cestiunea naţionalităţilorŭ, n'a fostŭ luatŭ de tóte partidele, ci numai de elementele care i-au fostŭ contrare lui Mocsary şi la alegere.

—x—

O telegramă din *Viena* comunică, că *delegaţii români* însărcinaţĭ cu negociările *convenţiunei de comerţŭ* suntŭ aşteptaţĭ acolo sĕptĕmâna viitoare.

—x—

D-lŭ Bartha Miklos, redactorulŭ fóiei kossuthiste din Cluşiu, vrêndŭ sĕ provóce *partidele unguresci la unire şi frăţietate* în faţa periculósei constelaţiunĭ politice de aḑĭ, ca argumentŭ între altele aduce înainte şi cestiunea naţionalităţilorŭ din Ungaria şi luândŭ de esemplu pe Românĭ ḑice: „Românii cu nimicŭ din câte s'au făcutŭ de 20 de anĭ din urmă nu s'au pututŭ împăca. Avemŭ rege ungurescŭ, ei au numai împĕratŭ; avemŭ dietă ungurésca, ei au numai conventiculŭ din Sibiiu; avemŭ pressă liberă, ei o folosescŭ acésta numai pentru abusurĭ; avemŭ libertatea cuvêntului, ei facŭ întrebuinţare de acésta numai când în adunărĭ ascunse aducŭ hotărîrĭ secrete; avemŭ stindardŭ naţionalŭ, ei tolosescŭ alte colorĭ; avemŭ patriă comună, ei poftescŭ altă patriă şi pe acésta voiescŭ s'o rupă în bucăţĭ. Óre cu sfatŭ ar fi, ca aceştĭ fraţĭ la casŭ de rĕsboiu sĕ ne afle pe noi, Maghiarii, împărţiţĭ în două tabere?« Din aceste consideraţii îndémnă d. Bartha, ca la alegerile din anulŭ acesta guvernamentalii sĕ ia o atitudine mai puţinŭ duşmănósă faţă cu oposiţia. — Minunată strategiă electorală, numai câtŭ d-lŭ Bartha Miklos şĭ-a trădatŭ scopulŭ.

—x—

Legea glótelorŭ nu cuprinde referitorŭ la *preoţĭ şi învĕţătorĭ* nicĭ o disposiţiune specială, pentru aceea consiliulŭ ministerialŭ a aflatŭ necesarŭ a aduce unŭ conclusŭ în sensulŭ căruia preoţii suntŭ scutiţĭ de acestŭ obligământŭ, ér învĕţătorii au favorulŭ a puté servi în loculŭ unde funcţionéză, şi încâtŭ suntŭ indispensabilĭ pentru instrucţiune, potŭ fi şi dispensaţĭ prin ministrulŭ dela înrolare în casŭ de mobilisare.

—x—

O telegramă din *Viena* comunică: »Ḑece vagóne încărcate cu *muniţiunĭ de artileriă* şi 15 vagóne purtândŭ *tunurĭ Krupp*, au pututŭ, mulţămită autorisaţiunii guvernului, sĕ plece în *Bulgaria* loculŭ de destinaţiune alŭ acestui materialŭ de rĕsboiu." O telegramă din Sofia mai spune, că se confirmă vestea, că *guvernulŭ bulgarŭ* a încheiatŭ la Londra unŭ *împrumutŭ de 20 milióne francĭ*.

—x—

Ni se scrie din *Varadia*, comitatulŭ Timişului, că în 15 (27) Faurŭ c. corulŭ vocalŭ de acolo a datŭ o producţiune, concertŭ cu balŭ, la care, pe lângă aceea, că ar fi succesŭ rĕu nemulţumindŭ pe publiculŭ ascultătorŭ, s'ar fi petrecutŭ şi scene scandalóse. Anumitŭ sĕ fi provocatŭ aceste scene chiar preşedintele corului, învĕţătorulŭ G. T. A trebuitŭ sĕ intervină autoritatea publică şi sĕ sisteze petrecerea. Se mai ḑice, că amintitulŭ învĕţătorŭ, care e şi comisarŭ peste învĕţătorĭ, provócă adeseorĭ scandale chiar şi prin birturĭ în care multe nopţĭ perde; trece ca denunţiantŭ şi intrigantŭ mare. Tóte acestea le face în temeiulŭ protecţiunei de care se bucură la superiorii sĕi.—Amŭ dori, ca invinuirile aceste, dintre carĭ amŭ amintitŭ numai pe cele mai micĭ, făcute învĕţătorului G. T., sĕ nu se adeverĕscă; ér décă învinuirile suntŭ adevĕrate, atuncĭ ceremŭ dela autoritatea nóstră scolară din Caransebeşŭ sĕ ia grabnice mĕsurĭ de îndreptare.

—x—

Fóia naţională sêrbéscă „Branicŭ" Nr 23 publică unŭ avisŭ alŭ deputatului dietalŭ M. *Dimitrievicĭ* către alegĕtorii sêrbĭ din partidulŭ naţionalŭ, în care se pune în vedere o *conferinţă generală* pentru a se discuta şi decide: décă în vederea forţelorŭ desvoltate din partea adversarilorŭ mai e cu cale sĕ participe alegĕtorii sêrbĭ la alegerile viitóre, care se vorŭ face acum nu pentru trei, ci pentru cincĭ anĭ, şi alŭ cărorŭ resultatŭ favorabilŭ este mai multŭ ca nesigurŭ? Loculŭ şi timpulŭ conferinţei se va ficsa într'o conferinţă mai restrînsă şi se va face cunoscutŭ în curêndŭ, deocamdată deputatulŭ Dimitrievicĭ face atenţĭ pre alegĕtorĭ ca înainte de conferinţă sĕ nu se angageze nimĕnui. — Va se ḑică se gândescŭ acum şi Sêrbii la pasivitate.

—x—

In *Vesprimŭ* şi împrejurime s'a simţitŭ Vinerea trecută unŭ *cutremurŭ de pământŭ* în formă de valurĭ. In urma sguduirei — direcţiunea nordostică — s'au spartŭ multe ferestrĭ, tablourile de pe păreţĭ s'au pusŭ în mişcare, mobilele în unele locuinţe au fostŭ aruncate unele peste altele. Cutremurulŭ nu s'a repeţitŭ.

—x—

„*Spionulŭ muscălescŭ*" alŭ lui „Kolozsvár,« despre care din isvorŭ „vrednicŭ de credinţă" comunicase ḑilele trecute, că s'a prinsŭ la nunta unui „Valahŭ" din comitatulŭ Treiscaune, a fostŭ unŭ cerşitorŭ vagabundŭ, care bêndŭ puţinŭ rachiu va fi voitŭ póte sĕ pună la probă „eroismulŭ patrioţilorŭ," făcêndŭ ca din glumă »unele declaraţiunĭ prea indiscrete," pentru carĭ solgăbirĕulŭ din S. St.-Georgiu l'a condamnatŭ la 8 ḑile arestŭ. Desminţirea acésta o dă »Szék. Nemz.," care de altmintrelea admite, că cerşitorulŭ şĭ-a jucatŭ rolulŭ cu succesŭ, dér cum că ar fi sciutŭ sĕ vorbéscă patru limbĭ — nicĭ vorbă! Cu alte cuvinte li-s'a jucatŭ »patrioţilorŭ« o festă, care nu le pré face cinste, plus isvorulŭ „vrednicŭ de credinţă!"

—x—

După cum anunţă foia unguréscă „Szilágy," *la Zelău au sositŭ 1300 puşcĭ sistemŭ Wenzel*, pe séma glotiştilorŭ, carĭ, ḑice „Kolozsvár" nicĭ nu s'au organisatŭ.

—x—

Mişcarea poporaţiunei Braşovului în 1886 a fostŭ următórea: au muritŭ 783 braşovenĭ şi 51 străinĭ, ceea ce face în terminŭ mediu 26 casurĭ de mórte la 1000 locuitorĭ. După religiune au muritŭ 319 gr. orientalĭ, 222 evangelicĭ de conf. augsb., 172 rom. catolicĭ, 56 evangelicĭ de conf. helvet, 14 mosaicĭ; 394 de sexŭ bărbătescŭ, 389 de sexŭ femeescŭ. S'au născutŭ 966 copii vii (499 de sexŭ bărbătescŭ, 467 de sexŭ femeescŭ), 43 copii morţĭ, 72 copii nelegitimĭ (7·4 procente). După religiune s'au născutŭ: 379 gr. orientalĭ, 239 evangelicĭ de conf. augsb., 236 rom. catolicĭ, 89 evangelicĭ de conf. helvet., 23 mosaicĭ. Prin urmare poporaţiunea a crescutŭ cu 183. Copii până la 5 anĭ au muritŭ 377, aşadéră 47·9 procente, şi 40 (20 bărbaţĭ, 20 femei) persóne în etate de peste 80 anĭ.

—x—

Din *Cracovia* i se raporteză lui »P. Ll.:" Tribunalulŭ ţĕrii de aci i-a fostu datŭ pe mână unŭ sergentŭ majorŭ rusŭ de gendarmeriă anume Mihael *Kriegor*, care făcuse în staţiunile Cracovia, Bochnia, Tarnow şi Dembica desemnurĭ militare. Arestatulŭ era travestitŭ şi se ḑice că are complicĭ, carĭ însĕ până acum n'a pututŭ fi descoperiţĭ.

—x—

Din Roma se comunică, că pater *Beckx* generalulŭ ordinului Jesuiţilorŭ, a muritŭ în etate de 92 anĭ.

—x—

D-lŭ *Ioanŭ Catona*, învĕţătorŭ în Cicudiu, s'a logoditŭ cu d-şóra *Elena Bucşia*. — Intr'unŭ ceasŭ bunŭ!

Situaţiunea Austro-Ungariei şi a României
faţă cu încheiarea tratatului de comerciu.

„*Economia Naţională*" scrie despre acésta următórele:

»Nu avemŭ la ordinea ḑilei cestiune economică mai importantă decâtŭ cea privitóre la încheiarea unui tratatŭ de comerciu cu Austro-Ungaria. De aceea credemŭ că este utilŭ a se cerceta, care este situaţiunea respectivă a celorŭ două state, căcĭ numai astfelŭ se va puté cunósce întru câtŭ interesele nóstre ne impunŭ a face curtare concesiunĭ în schimbulŭ altorŭ concesiunĭ ce ni s'ar face.

Până acum s'a credutŭ în monarchia vecină, că convenţiunea espirată era câtŭ se póte de avantagiósă pentru România; că noi câştigămŭ mai multŭ sub regimulŭ convenţionalŭ decâtŭ vecinii; că după espirarea acelei convenţiunĭ interesele. carĭ au sĕ sufere mai multŭ, suntŭ interesale române căcĭ se credea cum că pieţele din Austro-Ungaria erau cele mai sigure şi mai serióse pentru desfacerea producteleorŭ nóstre agricole şi a vitelorŭ. Acestea admise, la Viena şi la Pesta mai cu sémă s'a credutŭ şi se crede încă, că se póte dobândi unŭ tratatŭ de comerciu analogŭ cu convenţiunea espirată, plus o convenţiune veterinară, care sĕ reguleze modulŭ cum are sĕ se facă importulŭ şi sĕ specifice mĕsurile de poliţiă veterinară.

Lăsândŭ pe vecinĭ sĕ créḑă ce vorŭ voi, sĕ căutămŭ a supune cunoscinţei publicului românŭ, cum stau perspectivŭ cele două ţĕrĭ acum, în preḑiua de a se începe negociaţiunile.

Şi înainte de tóte pentru ca cestiunea sĕ fiă mai bine înţelĕsă, sĕ precisămŭ, că comerciulŭ nostru de esportŭ se compune mai în totalŭ din cereale, făinurĭ şi animale vii, că acestŭ comerciu a fostŭ în cei din urmă şése anĭ următorulŭ, esprimatŭ în lei:

Anii	Totalulŭ esport.	Cereale şi făină	Animale vii.
1881	206,518,317	157,255,557	16,597,429
1882	244,730,190	197,920,416	10,877,538
1883	220.650,279	172,557,012	11,642,451
1884	184.115,542	136,181,619	7,600,124
1885	247.968.201	188,711,105	6,355,465
1886	258,249,595	176,493,100	7,221,155

Cifrele ne spunŭ, că trei pătrimĭ din întregulŭ nostru esportŭ se compune din cereale şi vite; că în anulŭ celŭ mai favorabilŭ pentru comerciulŭ cu vite, adică în 1881, acestŭ comerciu de abia represintă 8 la sută din intregulŭ nostru comerciu, ér comerciulŭ de cereale represintă în acelaşĭ anŭ 76 la sută.

Totŭ cifrele ne mai spunŭ că, pe când comerciulŭ de esportŭ cu cereale a fostŭ óre-cum permanentŭ, celŭ cu vitele s'a împuţinatŭ până ce s'a redusŭ dela 16 milióne numai la 7 milióne.

Aşadér puterea nóstră de esportaţiune stă în vênḑarea cerealelorŭ şi în o proporţiă redusă în vite. Intrebarea este acum: cine ne cumpĕră mai multe cereale, cu alte cuvinte, care este têrgulŭ celŭ mai importantŭ

FOILETONU.

Incetăţenirea numirilorŭ străine şi înstrăinarea celorŭ române.

Nu e câtuşĭ de puţinŭ o noutate literară ceea ce afirmŭ, că tipăritorii stau în strînsă legătură cu scriitorii.

Toţĭ însĕ se vorŭ uimi despre ceea ce le voiu povesti, că pe când tipăritorii se silescŭ în România a înlocui cu cuvinte române cuvintele schimonosite ca *zeţar, zeţăriă, winkelak, şpalt* şi *schiff*, în acelaşĭ timpŭ scriitorii încetăţenescŭ în limba nóstră o grămadă de cuvinte şi numirĭ străine, înstrăinândŭ pe cele române.

De unŭ timpŭ încóce pe tótă ḑiua cetimŭ în colónele ḑiarelorŭ nóstre cuvinte ca *Reichstag, Statthalter, Landwehr, Landsturm, Föispan**) ş. a.

E adevĕratŭ că la întroducerea acelorŭ cuvinte şi ale altora de neamulŭ lorŭ contribue în România într'unŭ modŭ specialŭ traducĕtorii jidovĭ, carĭ nu sciu românesce, dela *Agenţia Havas* şi *Agenţia Liberă*, dér nu e mai puţinŭ adevĕratŭ, că celorŭ carĭ sciu românesce şi invêrtescŭ condeiulŭ în mână le încumbă datoria de-a nu privi cu nepăsare la ḑilnica strecurare în rubrica permanentă a serviciului telegraficŭ a acelorŭ numirĭ, pe care noi nu-le înţelegemŭ.

Din causa acestei nepăsărĭ amŭ ajunsŭ sĕ vedemŭ prin ḑiarele nóstre asemenea construcţiunĭ românescĭ:

„Reichstagul a votatŭ legea Landsturmului. Statthalterulŭ din Czernowicz a chematŭ Landwehrul. Föispanul din Kronstadt a înfiinţatŭ o carantină la Ober-Tomoş.

Nu numai aceia carĭ nu sciu decâtŭ bună carte românéscă, dér chiar şi aceia carĭ mai sciu şi alte limbĭ nu potŭ sĕ înţelégă o asemenea galimatiă.

Pentru ca sĕ nu ne facemŭ de risulŭ lumei ar trebui, ca séu sĕ scriemŭ cum se cade şi cum se cuvine, séu sĕ aruncămŭ condeiulŭ la o parte ca sĕ nu mai chinuimŭ frumósa nóstră limbă românéscă.

Óre n'ar şedea şi scriitorilorŭ mai frumosŭ şi n'ar înţelege şi cetitorii mai uşorŭ când ar ceti:

„Parlamentulŭ (camera, dieta, adunarea, representaţiunea imperiului) a votatŭ legea glótelorŭ. Guvernatorulŭ din Cernăuţĭ a chematŭ miliţienii. Prefectulŭ (comitele supremŭ) din Braşovŭ a înfiinţatŭ o carantină la Timişulŭ de susŭ ş. a.

Mergêndŭ însĕ înainte pe calea pe care amŭ pornitŭ, ca mâne o sĕ ne pomenimŭ că cei rĕi de gură vorŭ bărfi, că modernii noştri scriitoraşĭ au datŭ mâna cu cafegii din Bucurescĭ în ale cărorŭ localurĭ nu se mai cere decâtŭ „*schwartz*" séu „*schwoortz*" în locŭ de *cafea* şi nu se mai aude decâtŭ *zahl* séu *zooohl* în locŭ de *plată*.

Cu uşurinţa cu care scriemŭ şi ḑicemŭ astăḑĭ *Ober-Tomoş* totŭ cu aceeaşĭ uşurinţă vomŭ puté ḑice mâne şi *Ober-Berg* séu *Berg-Auf* în locŭ de *Predélŭ* şi *Puxendorf* în locŭ de *Posada* ca şi Saşii din Ardealŭ, carĭ din satulŭ românescŭ *Merĭ-din-dealŭ* au făcutŭ *Marienthal*.

Incetăţenindŭ mereu cuvinte şi numirĭ străine şi înstrăinândŭ pe cele române nu vomŭ mai avé sĕ ne mirămŭ când vomŭ auḑi strigândŭ pe d. Hunfalvy cu documente la mână, că Românii suntŭ veneticĭ în ţéra lorŭ.

Neapĕratŭ când filologulŭ şi istoriculŭ maghiarŭ d. Hunfalvy a emisŭ o asemenea teoriă mai întâiu în privinţa Ardelenilorŭ avea la mână fără îndoélă *charta murală* a d-lorŭ Socec, Sander şi Teclu editată la Bucuresci, şi după cum ḑicŭ d-lorŭ, *desemnată şi esecutată după cele mai bune date (?)*

Avêndŭ în faţă unŭ astfelŭ de documentŭ necontestatŭ până acum de toponimiştii şi istoriografii noştri şi pentru a puté sta şi eu de vorbă cu d. Hunfalvy, am studiatŭ cu deamĕruntulŭ charta numită, care atêrnă pe păreţii tuturorŭ şcólelorŭ şi redacţiunilorŭ din România, şi cu sfială şi cu rugare de ertare trebue sĕ recunoscŭ, că *mare dreptate* are d. Hunfalvy, pentru că asemenea numirĭ cum suntŭ acele indicate pe charta menţionată póte în Mangiuria se găsescŭ dér nu în Ardealŭ; d. e.:

*) Ḑicemŭ şi noi, nu föispan, ci „fişpanŭ«, cum esprimă poporulŭ, pentru a distinge era persecuţiunilorŭ de aḑĭ de acea eră, când erau „comiţĭ supremĭ« între carĭ se aflau şi Românĭ.

pentru cerealele române? Tabela următóre, care înfățișézâ esportulŭ nostru de cereale cu Anglia, Austro-Ungaria în lei rĕspunde la acéstă întrebare.

Anii	Cereale esport.	Englitera	Austro-Ung.
1881	157,255,557	77,532,449	45,801,130
1882	197,920,416	92,876,242	51,831,203
1883	172.557.013	87.129 889	46.333.006
1884	136,182,614	59,966,820	45.923,917
1885	188,711,105	79,186,615	59,995,426
1886	176,493,100	99,540,058	15,782,705

Din cifrele de mai susŭ reiese:

Ca têrgulŭ mai mare pentru cerealele nóstre este Englitera, care cumpĕră jumĕtate din productele esportate din România;

Că Austro-Ungaria a fostŭ, până la espirarea convențiunei de comerciu, alŭ duoilea têrgŭ importantŭ pentru grânele nóstre;

Că îndată după espirarea convențiunei esportulŭ pentru Englitera s'a urcatŭ, ér în monarchia vecină de abia s'a esportatŭ a patra parte din câtŭ se esporta înainte, și acestŭ esportŭ s'a făcutŭ în mare parte în cele dintêiu șése lunĭ ale anului 1886, adecă când convențiunea era încă în vigóre.

După cum am atătatŭ în numĕrulŭ 5 alŭ Revistei, în articolulŭ *Esportulŭ din România în 1885 și 1886*, cerealele, carĭ până acum se desfăceau în Austro-Ungaria, dela încetarea convențiunii, parte au trecutŭ în Englitera, ér restulŭ în Francia, Olanda, Belgia și Italia.

Așadér, întru câtŭ privesce principalulŭ nostru articolŭ de esportŭ, adecă grânele, acestea după ce nu s'au mai pututŭ desface în Austro-Ungaria, au apucatŭ calea Occidentului, care nĭ-a cumpĕratŭ în 1885 tóte grânele disponibile și cu prețurĭ avantagióse în raportŭ cu prețurile ce s'au desfăcutŭ în 1885, când ne aflamŭ sub regimulŭ convețională.

După ce cifrele ne-au încredințatŭ, că cerealele nóstre șĭ au aflatŭ alte piețe de desfacere, după ce li s'au închisŭ têrgurile austro-ungare se trecemŭ la vite

Écă care a fostŭ esportulŭ nostru de vite în totalŭ și în Austro-Ungaria în cei din urmă șése anĭ, esprimațĭ în lei:

Anii	Totalulŭ esportului	Esportulŭ în Austro-Ung.
1881	16,597,429	15,231,229
1882	10,877,538	9,598,735
1883	11,642,451	10.315,085
1884	7,600,124	6,368,851
1885	6,355,465	2,987.428
1886	7,221,155	3,142,044

Resultă din aceste cifre că Austro-Ungaria a fostŭ principalulŭ têrgŭ pentru desfacerea viteloră nóstre.

Că la 1881, când granițele erau deschise viteloră nóstre, noi amŭ vêndutŭ Austro-Ungáriei vite cornute și rîmătorĭ pentru 15,281,229 lei, ér după închiderea granițeloră acestŭ comerciu a fostŭ redusŭ numai la rîmătorĭ și chiar acesta a mersŭ descrescêndŭ, până ce a ajunsŭ la neinsemnata cifră de 3,142,044 lei.

Că îndată după ce s'a închisŭ granița monarchiei vecine, comerciulŭ nostru de vite a apucatŭ și dênsulŭ altă direcțiune, și merge desvoltându-se potrivitŭ cu împrejurările.

Și pentru a pune pe cetitorŭ în posițiune sĕ judece elŭ singurŭ situațiunea, dămŭ aci următórele cifre carĭ represêntă în capete comerciulŭ nostru de esportŭ cu vite cornute și cu rîmătorĭ, atâtŭ în totalŭ câtŭ și în specialŭ cu Austro Ungaria:

Anii	Vite cornute: Totalu esportului.	Vite cornute: In Austro-Ungaria.	Rimătorĭ: Totalulŭ esportului	Rimătorĭ: In Austro-Ungaria
1881	20,792	18,004	178 430	176,990
1882	2,260	162	136,317	132,479
1883	3,276	129	143,654	141,733
1884	3,209	320	73 648	72,138
1885	11,821	142	36,275	29,596
1886	17,619	265	45,527	41,855

Din aceste date reése:

Că în 1881, adecă în plinŭ regimŭ convenționalŭ cu Austro-Ungaria, amŭ esportatŭ în acéstă țéră 18,004 capete de vite cornute și 176,990 rimătorĭ.

Că dela închiderea graniței în 1881, s'a produsŭ fenomenulŭ următorŭ: de pe o parte în cei dintâiŭ anĭ comerciulŭ cu vite cornute a căḑutŭ dela 20 mii capete la douĕ și trei mii capete; că la 1885 s'a ridicatŭ la 11,821 capete; și în 1876 la 19,619 capete; cu alte cuvinte, că cu tóte că granița a fostŭ închisă despre Austro-Ungaria, noi amŭ ajunsŭ a vinde în alte țĕrĭ acelașĭ numĕrŭ de vite cornute câtŭ amŭ vêndutŭ în Austro-Ungaria, în 1881, adică când granița era deschisă.

Că comerciulŭ cu rîmătorĭ cu Austro-Ungaria s'a redusŭ și dênsulŭ treptatŭ dela 1881 până la 1886, căcĭ granița a fostŭ periodicŭ închisă, astfelŭ că dela 176,990 capete esportate în 1881, acestŭ comerciu a căḑutŭ la 42,855 capete în 1886.

In fine, că în ce privesce comerciulŭ cu rîmătorĭ nu amŭ pututŭ până acum afla alte piețe pentru desfacerea lorŭ.

Așadér, după espirarea convențiunei de comerciu cu Austro-Ungaria, situațiunea esportului nostru este: cerealele le-amŭ desfăcutŭ în Englitera și în alte țĕrĭ, ér vitele cornute amŭ ajunsŭ a le esporta în 1886 în numĕrŭ totŭ atâtŭldte mare câtŭ esportamŭ și în Austro-Ungaria. Singurulŭ articolŭ pe care nu amŭ reușitŭ a-lŭ desface pe alte piețe suntŭ rîmătorii.

Situațiunea nóstră ca țéră de esportŭ nu a suferitŭ dér o lovitură pré simțitóre prin faptulŭ încetării convențiunei de comerciu. Că amŭ încercatŭ perderĭ, cine o contestă? Însĕ aceste perderĭ suntŭ așa de neinsemnate, încâtŭ nu potŭ atêrna atâtŭ de greu încâtŭ sĕ ne decidă a încheia unŭ tractatŭ de comerciu, care ar fi împovărătorŭ pentru agricultura nóstră și ar lovi în născênda industriă. Sĕ cumpănimŭ dér cu cea mai mare luare aminte folósele și inconvenientele și sĕ decidemŭ în conformitate cu interesele nóstre.

Deșiu, Martie 1887.

Poporulŭ românŭ din Deșiu în séra lăsatului de dulce, 27 Faurŭ a. c, a avutŭ unŭ felŭ de sĕrbătóre națională prin arangiarea balului sĕu filantropicŭ în favórea fondului pentru edificarea nouĕi bisericĭ românescĭ. Acéstă singură petrecere a poporului din carnevalulŭ acesta a reeșitŭ preste asceptare bine în privința materială și morală; semnŭ, că fiă-care Românŭ de aicĭ este pĕtrunsŭ de lipsa ridicărei unei bisericĭ corĕspunḑĕtóre timpului în care trăimŭ. O petrecere poporală românéscă atâtŭ de imposantă până acum n'a mai fostŭ în Deșiu; numĕrulŭ celorŭ întrunițĭ a fostŭ apróape la 500 persóne.

Comitetulŭ arangiatorŭ, în frunte cu d-lŭ protopopŭ Ioanŭ Velle, s'a compusŭ din următorii poporenĭ: Teodorŭ Colceriu, Vasile Petrișorŭ, Ioanŭ Macicășianu, Ioanŭ Romanŭ, George Suleanu, Dumitru Condorŭ, Ioanŭ Sichișanŭ și Vasile Bene, carĭ toțĭ merită recunoscință pentru că, décă se va procede în totŭ anulŭ cu asemenea energiă în adunarea banilorŭ pentru biserică, preste câțiva anĭ vomŭ avé capitalulŭ de lipsă, de vre-o 6000 fl., spre a puté reîncepe lucrulŭ bisericei, întreruptŭ încă din anulŭ 1877.

D-lŭ protopopŭ ca colectantŭ a mijlocitŭ următórele subscrierĭ dela inteligința din locŭ: Ioanŭ Velle 2 fl., Velle Sándorné 2 fl., Velle Sándor 1 fl., Augustinŭ Munteanu 2 fl., Petru Mureșianu 1 fl., P. Anca 1 fl., Alexandru Rakoczi 1 fl., Simeonŭ Corpodénu 1 fl., Ioanŭ Mureșianu 1 fl., George Gradoviciu 1 fl., Alesiu Bogdanŭ 1 fl., Paulŭ Huza 1 fl., Floreanu Hatasu 50 cr., Gabrielŭ Manu 1 fl., Vasiliu Hosu 2 fl, Dr. T. Mihali 2 fl., Alesiu Hosu 1 fl.; la olaltă 21 fl. 50 cr. In balŭ s'au primitŭ ca suprasolvirĭ dela d-nii Vasiliu Casa din Cheșei 50 cr. și Augustinŭ Deceani 1 fl.

Din Gherla s'a colectatŭ prin d-lŭ Petru Huza dela: Cineva 3 fl., Bilțiu 1 fl., Șerbanŭ 1 fl., Coroianu 1 fl, Vasiliu Popŭ 1 fl., Borgovanŭ 1 fl, Cartice 1 fl., Ioanŭ Tömösváry 50 cr., Alexandru Duca 1 fl., Andreiu Anton 1 fl.. S. Galia 1 fl., Ioanŭ Doleanu 50 cr., Cineva 50 cr., Teodorŭ Lupu 50 cr., A. Todoranu 1 fl., Banda Ilies 50 cr, Nicolae Sima 50 cr., G. Pasica 1 fl., Martinŭ Câmpeanu 50 cr.; laolaltă 19 fl. 50 cr.; suma totală 187 fl. 75 cr., din care subtragêndŭ spesele de 45 fl. 25 cr., rĕmâne venitŭ curatŭ 142 fl. 50 cr., carĭ s'au adausŭ la fondulŭ bisericei, sporitŭ astfelŭ la 3200 fl.

Ne împlinimŭ o datorință plăcută aducêndŭ pe calea acésta tuturorŭ sprijinitorilorŭ petrecerei și scopului ce-lŭ urmărimŭ mulțămită publică. Ne luămŭ voiă totodată a propune onoratei inteligențe române din Deșiu, ca și în véra viitóre sĕ arangeze în acestŭ centru alŭ municipiului — cu 90% Românĭ — în scopulŭ edificărei bisericei, unŭ balŭ românescŭ pentru inteligență, prin ceea ce credemŭ că s'ar da unŭ bunŭ ajutorŭ în causa reedificărei bisericei, întreruptă de atâta timpŭ din causa lipsei de mijlóce.

Știreganulŭ.

Ultime scirĭ

Viena, 9 Martie. — „Wiener Abendpost“ află că *Regele și Regina României* se vorŭ duce la *Berlinŭ* spre a asista la serbările aniversărei a 90-a a ḑilei nascerii Împĕratului Wilhelm în 22 Martie.

Pesta, 9 Martie. — „Pester Lloyd“ ḑice, că e autorisatŭ sĕ declare ca falsă scirea că Împĕratulŭ Franciscŭ Iosefŭ ar fi ḑisŭ comitelui Andrassy, la balulŭ Curții, că resbelulŭ e apróape cu neputință. Împĕratulŭ nu a ḑisŭ nimicŭ ce ar puté fi tălmăcitŭ în sensulŭ acesta.

SCIRĬ TELEGRAFICE.

(Serv. part. a »Gaz. Trans.«)

BERLINŬ, 10 Martie. — Dieta imperială discută proiectulŭ militarŭ. Intêiulŭ paragrafŭ, care stabilesce septenatulŭ, s'a primitŭ cu 223 contra 48 voturĭ; au fostŭ 83 abțінerĭ. Alŭ doilea paragrafŭ s'a primitŭ cu 247 contra 20 voturĭ; celelalte paragrafe s'au votatŭ unanimŭ. Intregŭ centrulŭ, afară de 7 membri, s'au abținutŭ dela votŭ.

BUCURESCĬ, 20 Martie. — Senatulŭ a acceptatŭ proiectulŭ de lege, care ordonă *imediata organisare a milițiilorŭ.*

DIVERSE.

Fi-va rĕsboiu? — Va fi! Neapĕratŭ, rĕsboiu trebue sĕ fiă, pentru că împĕratulŭ a promisŭ Muscalului la anulŭ 1849, că-i va da unŭ sacŭ de galbinĭ pentru că i-a scăpatŭ țéra din bucluсŭ cu ocasiunea revoluției din 1848, dér împĕratulŭ nostru nu s'a ținutŭ de vorbă și de aceea împĕratulŭ Muscalilorŭ vrea acum sĕ scótă cu puterea dela împĕratulŭ nostru saculŭ cu galbinĭ pe care i l'a promisŭ, din care causă rĕsboiulŭ nu se póte încunjura. Așa se vorbesce acésta de politicii țĕranĭ dela sate în comitatulŭ Hunedórei.

Nu mai este filoxeră. — O descoperire din cele mai importante pentru comerțulŭ horticolŭ. In ședința din 7 Februarie 1887, la Academia de sciințe din Paris, d-nii Couasnon și Salomon au comunicatŭ că, după multe cercărĭ și esperiențe ce au făcutŭ, au descoperitŭ cu celŭ mai mare succesŭ distrugerea în totalŭ a gândacului câtŭ și a ouĕlorŭ filoxerei prin opărirea tulpinei și a rădĕcinei viilorŭ cu apă fĕrtă de 45—50 gradurĭ centigrade; planta nu se vatĕmă de felŭ. Când o plantă, fiă chiar delicată, este în buchetŭ séu în óle, și se găsește sub prepusŭ de filoxeră, póte fi pusă cu totulŭ 2—4 minute în o baiă de apă fĕrtă de 50 grade centigrade; nu se vatĕmă câtŭ de puținŭ planta.

Inblânḑitóre de șerpĭ. — In teatrulŭ Eden din Parisŭ se produse de timpŭ îndelungatŭ voluptósa Négră Miss Mercedes cu dresații ei șerpĭ uriașĭ. Intr'una din ḑile îi trăsni unui tênĕrŭ principe parisianŭ prin minte a curta pe dama cea négră. Acésta dispărŭ cu elŭ lăsândŭ în teatrulŭ Eden șerpii ca orfanĭ. Animalele suntŭ adăpostite într'unŭ cufĕrŭ mare, nutrimentulŭ li-se dă printr'o țévă, însĕ nimenĭ nu cutéză a se apropia de ei. Direcțiunea a plătitŭ chiar datoriele înblânḑitórei de șerpĭ pentru a'i face reîntórcerea mai plăcută, pe tóte colțurile stradelorŭ se vĕdŭ anunciurile desperatei direcțiunĭ: »Mercedes, reîntórce-te la șerpii tĕi,“ — până acum fără resultatŭ.

Glumă brutală. — Din Antwerpen se scrie, cu data de 26 Februariu: Erĭ séră pe la 9 óre apărù în ospĕtăria (Bois de Pontisse) în Herstal, unde sĕrbătorea vr'o 15 persóne. îngroparea carnevalului, unŭ omŭ îmbrăcatŭ femeesce Unulŭ dintre cei de față voi a improvisa o glumă de totŭ nesărată. Elŭ stropi hainele deghisatului cu petroleu, le dĕdŭ focŭ și într'o clipă fù omulŭ asemenea unui stâlpŭ de focŭ cuprinsŭ de flacărĭ. Ceilalțĭ comesenĭ, în locŭ a'i da ajutorŭ, înpinseră pe sĕrmanulŭ afară, unde rĕușì unui trecĕtorŭ a înăbuși foculŭ. Imediatŭ fù adusŭ unŭ medicŭ, care declară starea nenorocitului ca fără speranță. In adevĕrŭ după vre-o câteva óre de chinurĭ grozave murì sĕrmanulŭ. Rĕufăcĕtorulŭ fù arestatŭ chiar în aceeașĭ séră.

Cluiu	în locŭ de	Clușiu
Hahnagi	» »	„ Hălmagiu
Illy	„ „	„ Ilia
Mülbach (Sebeș)	„ »	„ Șebișŭ și Săbișŭ
Kökelberg	„ »	» Cetate de baltă
Selchen	„ »	» Șeica mare.
Cocosna	» „	» Cojocna.
Aranyos	» »	» Arieșŭ.
Maresu	» „	» Murĕșŭ.
r. Mülbachen	„ »	„ necunoscutŭ.
r. Hoar	» »	» necunoscutŭ.
Noesig	» „	„ necunoscutŭ.

Cum va sta lucrulŭ cu esactitatea numirilorŭ localitățilorŭ țĕrii românescĭ de pe aceea chartă Dumneḑeu va sci, căcĭ eu unulŭ totŭ ce mai sciu este că redactorii *Convorbirilorŭ Literare* stau la aceeașĭ înălțime toponimică ca și editorii lorŭ.

Sătulŭ fiindŭ a ceti totŭ numai articulĭ politicĭ gazetărescĭ, carĭ nu trăescŭ mai multŭ de 24 óre, m'am în cercatŭ sĕ-mĭ mai nutrescŭ sufletulŭ și cu scrierĭ literare românescĭ.

Pus'am mâna pe „*Convorbirile Literare*“ dela începutulŭ anului și săltândŭ de bucuriă am vĕḑutŭ în sumarŭ anunțată o traducere a lucrării d-lui Bergner numită: „In țéra Moțilorŭ“, dér rĕsfoindŭ am rĕmasŭ ca și spăriatŭ când am cititŭ:

„Ținutulŭ Moțilorŭ începe dela *Offenbanya*, se întinde peste *Topanfalva* .....cuprinde satele de munte *Alboc* care este alŭ doilea în Câmpenĭ (?).... și de unde coborîndu-te daĭ în valea luĭ *Aranyos*, și mergĭ spre *Abrudbanya și Zalatna* până la *Ompolyicza*.... Calea cea mai frumósă este dela *Torda la Topanfalva*. .. Iancului este înmormêntatŭ la *Körösbanya*“ (!)

Afară de „*Convorbirile Literare*“ cu anevoiă credŭ că s'ar mai găsi cineva ca sĕ afirme că acésta ar fi țéra Moțilorŭ.

Moțulŭ grăesce românesce și de aceea étă cum ar *traduce elŭ traducerea din „Convorbirile Literare«*.

„Ținutulŭ Moțilorŭ începe dela *Baia*, se întinde peste *Câmpenĭ*..... cuprinde satele de munte *Albacŭ*, care este din susŭ de Câmpenĭ și de unde coborêndu-te daĭ în valea *Arieșului* și mergĭ spre *Abrudŭ* și *Slatna* până la *Ampoița*.... Calea cea mai frumósă este dela *Turda* la *Câmpenĭ*.... Iancului este înmormêntatŭ la *Baia de Crișŭ* (adecă esactŭ la Țebea).«

Ei bine, înțelegŭ ca d. Bergner, care nesciindŭ românesce sĕ se foloséscă și d-sa ca și Hunfalvy de charța murală a d-lorŭ Socec et Comp.. dér nu pote odată cu capulŭ sĕ-mĭ esplicŭ cum se face ca d. Negruzzi în calitatea d-sale de savant academicianŭ și profesorŭ universitarŭ sĕ publice în seriosulŭ d-sale organŭ asemenea *zeflemele* literare turcescĭ în locŭ de convorbirĭ literare românescĭ.

Bucurescĭ, Februariu 1887.

Teofilŭ Frâncu.

Editorŭ: **Iacobŭ Mureșianu.**

Redactorŭ responsabilŭ **Dr. Aurel Mureșianu**

Cursulŭ la bursa de Viena

din 9 Martie st. n. 1887

Rentă de aurŭ 5%	96 60
Rentă de hârtiă 5%	85 90
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	148 45
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune)	96.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	124 —
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	112 —
Bonurĭ rurale ungare	104.75
Bonurĭ cu cl. de sortare	104.—
Bonurĭ rurale Banat-Timişŭ	104.00
Bonurĭ cu cl. de sortare	104.—
Bonurĭ rurale transilvane	104 —
Bonurĭ croato-slavone	104 50
Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	98.50
Imprumutulŭ cu premiu ung.	118.80
Losurile pentru regularea Tisei şi Segedinului	121.50
Renta de hârtiă austriacă	78.10
Renta de arg. austr.	79 60
Renta de aurŭ austr.	108 80
Losurile din 1860	132.25
Acţiunile băncei austro-ungare	858 49
Act. băncei de creditŭ ung.	285.85
Act. băncei de creditŭ austr.	276.20
Argintulŭ —.— Galbinĭ împărătescĭ	6.03
Napoleon-d'orĭ	10.14
Mărcĭ 100 împ. germ.	62.75
Londra 10 Livres sterlinge	128.25

Bursa de Bucurescĭ.

Cota oficială dela 24 Februarie st. v. 1887.

	Cump.	vênd.
Renta română (5%)	88 —	89 —
Renta rom. amort. (5%)	$91\frac{1}{2}$	$92\frac{1}{2}$
» convert. (6%)	83—	84—
Împr. oraş. Buc. (20 fr.)	——	——
Credit fonc. rural (7%)	$98\frac{1}{2}$	$99\frac{1}{4}$
» „ „ (5%)	$82\frac{3}{4}$	$87\frac{1}{2}$
» » urban (7%)	$95\frac{1}{2}$	$96\frac{1}{4}$
» » » (6%)	$89\frac{1}{4}$	$90\frac{1}{4}$
» » » (5%)	78—	79—
Banca naţională a României 500 Lei	——	——
Ac. de asig. Dacia-Rom.	——	——
« » » Naţională	——	——
Aurŭ contra bilete de bancă	20.50	21.25
Bancnote austriace contra aurŭ.	1.98	2.02

Cursulu pieţei Braşovŭ

din 10 Martie st. n. 1887.

Bancnote românescĭ	Cump.	8.24	Vênd.	8.38
Argint românesc	»	8.30	»	8.35
Napoleon-d'orĭ	»	10.09	»	10 14
Lire turcescĭ	»	11.44	»	11.48
Imperialĭ	»	10.44	»	10.48
Galbenĭ	»	5 97	»	6.02
Scrisurile fonc. »Albina»	»	101.—	»	102.—
Ruble Rusescĭ	»	116.—	»	117.—
Discontulŭ	»	7—10% pe anŭ.		

Publicaţiune de licitaţiă.

Pentru asigurarea edificărei bisericei gr. cat. în Şomcuta-mare se va ţiné licitaţiune publică la 25 Martie 1887 st. n. în opidulŭ Şomcuta-mare în cancelaria opidană.

Spesele edificărei suntŭ preliminate în suma de 28,115 fl. 05 cr.

Condiţiunile licitaţiunei, precum şi planulŭ bisericei edificânde se potŭ vedé în tótă ḑiua înainte de améḑĭ la subscrisulŭ curatore primarŭ alŭ comunei bisericescĭ gr. cat. din Şomcuta-mare.

Toţĭ acei întreprinḑĕtorĭ, carĭ după legile de industriă au dreptulŭ şi vréu a concura la acéstă licitaţiune suntŭ provocaţĭ prin acéstă publicaţiune, a se presenta în loculŭ şi ḑiua susŭ amintită séu în persónă, séu prin plenipotenţiatŭ provĕḑutŭ cu documentele recerute, orĭ a trimite oferte legale pe lângă depunerea cauţiunei de 5% a sumei de 28,115 fl. 5 cr.

Ofertele atâtŭ verbale câtŭ şi în scrisŭ care nu vorŭ corĕspunde recerinţelorŭ de mai susŭ nu se vorŭ lua în consideraţiune.

E necondiţionatŭ de lipsă, ca ofertele date în scrisŭ sĕ conţină: atâtŭ cu numerĭ câtŭ şi cu litere suma, pentru care întreprinḑĕtorulŭ primesce edificarea, că cunósce condiţiunile edificărei şi referinţele locale, şi că condiţiunile le primesce pentru sine a fi deobligătóre.

Ofertulŭ datŭ în scrisŭ orĭ verbalŭ pentru întreprinḑĕtorŭ va fi îndată deobligatorŭ şi nerevocabilŭ, éră pentru comunitatea bisericéscă gr. cat. din Şomcuta-mare numai după aprobarea consistoriului episcopescŭ gr. cat. din Gherla.

Şomcuta-mare, 25 Februariu 1887. P. Dragoşŭ, curatorŭ primarŭ.

1—2

Nr. 12/1887. c. adm.

Publicaţiune.

Comisiunea esmisă pentru administrarea averei bisericei gr. or. din cetatea Braşovului dela Sf. Treime voesce a edifica şi ecuipa din nou móra aflătóre în comuna Poiana Mĕrului la valea lungă.

Spesele s'au statoritŭ cu 1676 fl. 39 cr. v. a. Intreprinḑĕtorii îşĭ potŭ preda ofertele lorŭ provĕḑute cu unŭ vadiu de 10% curatorilorŭ încredinţaţĭ cu pertractarea ofertelorŭ, care pertractare se va ţiné la 21 Martie a. c. 11 óre a. m. în cancelaria bisericei la Braşovŭ têrgulŭ cailorŭ sub Nr. 34.

Planulŭ, preliminarulŭ şi condiţiunile se potŭ vedé la notarulŭ comisiunei Iordanŭ I. Munteanu assesorŭ la scaunulŭ orfanalŭ.

Braşovŭ în 5 Martie 1887.

In numele comisiunei administrative

Curatorii esmişĭ:

2—3 **Thomas Langer** m. p. **Iordan I. Munteanu** m. p.

Avisŭ d-lorŭ abonaţĭ!

Rugămŭ pe d-nii abonaţĭ ca la reînoirea prenumeraţiunei sĕ binevoiască a scrie pe cuponulŭ mandatului postalŭ şi numerii de pe făşia sub care au primitŭ ḑiarulŭ nostru până acuma.

Domnii ce se abonéză din nou sĕ binevoiască a scrie adresa lămuritŭ şi sĕ arate şi postaultimă. *ADMINISTR. „GAZ. TRANS“*

Mersulŭ trenurilorŭ

Valabilŭ dela 1 Octomvre st. n. 1886.

pe linia **Predealŭ-Budapesta** şi pe linia **Teiuşŭ-Aradŭ-Budapesta** a calei ferate orientale de statŭ reg. ung.

Predealŭ-Budapesta

	Trenŭ de persóne	Tren accelerat	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus
Bucurescĭ	—	—	—	7.30
Predealŭ (	—	—	—	1.14
(	—	—	—	—
Timişŭ	—	—	—	1.45
Braşovŭ (	—	—	—	—
(	7.47	—	4.16	2.32
Feldióra	8.24	—	5.02	—
Apatia	8 51	—	5.43	—
Agostonfalva	9.14	—	6.15	—
Homorodŭ	9.51	—	7.06	—
Haşfaleu	11.03	—	8.52	—
Sighişóra (	11.29	—	9.19	—
(	11.26	—	9.31	—
Elisabetopole	12 00	—	10.16	—
Mediaşŭ	12.29	—	10.57	—
Copsa mică	12.44	—	11.19 11.31	—
Micăsasa	1.05	—	11.52	—
Blaşiu	1.34	—	12.31	—
Crăciunelŭ	1.46	—	12.48	—
Teiuşŭ	2.09	—	1.22	—
Aiudŭ	2.39	—	2.18	—
Vinţulŭ de susŭ	3.01	—	2.48	—
Uióra	3.08	—	2 56	—
Cucerdea	3.14	—	3 64	—
Ghirisŭ	3.53	—	4 51	—
Apahida	5.10	—	5.28	—
Clujiu (	5.30	—	5 56	—
(	—	6 03	—	8.00
Nedeşdu	—	6.21	—	8.36
Ghirbĕu	—	—	—	9.02
Aghirişŭ	—	—	—	9.32
Stana	—	—	—	10.11
Huiedinŭ	—	7.14	—	10.51
Ciucia	—	7.43	—	12 16
Bucia	—	—	—	12.50
Bratca	—	—	—	1.21
Rév	—	8.22	—	2.02
Mező-Telegd	—	8.48	—	3.06
Fugyi-Vásárhely	—	—	—	3.38
Várad-Velinţe	—	—	—	3.54
Oradia-mare (	—	9.13	—	4.05
(	—	9.18	10.55	4.50
P. Ladány	—	10.38	1 23	7.23
Szolnok	—	12.20	3.24	—
Buda-pesta	—	2.15	10.05	—
Viena (	—	—	2.15	—
(	—	8.00	6.05	—

Nota: Órele de nópte suntŭ cele dintre liniile gróse.

Budapesta—Predealŭ

	Trenŭ de pers.	Tren accelerat	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Viena	11.10	—	—	—	—
Budapesta	7.40	2.—	3.10	6.20	8.00
Szolnok	11.05	3.58	7.38	9.34	11.40
P. Ladány	2 02	5.28	5 40	11.26	2.31
Oradea mare	4.12	6.58	9.14	1.38	—
Várad-Velencze	—	—	9.24	2.06	.
Fugyi-Vásárhely	—	—	9 41	2 17	—
Mezö-Telegd	—	7.33	10.19	2.40	—
Rév	—	8.04	11.38	3.24	—
Bratca	—	—	12.18	3.47	—
Bucia	—	—	12.54	4.07	—
Ciucia	—	8.58	1.57	4.33	—
Huiedin	—	9.28	3.11	5.15	—
Stana	—	—	3.40	5.34	—
Aghiriş	—	—	4.15	5.55	—
Ghirbĕu	—	—	4.36	6.07	—
Nedeşdu	—	—	4.58	6.24	—
Clujiu (	—	10.28	5.26	6.43	—
(	11.00	—	—	—	7.08
Apahida	11 19	—	—	—	7.36
Ghiriş	12 30	—	—	—	9.06
Cucerdea (	1.01	—	—	—	9.53
(	1 06	—	—	—	10.—
Uióra	1.13	—	—	—	10.09
Vinţulŭ de susŭ	1.20	—	—	—	10.19
Aiudŭ	1.41	—	—	—	10.48
Teiuşŭ	2.00	—	—	—	11.14
Crăciunelŭ	2 35	—	—	—	12.12
Biaşŭ	2.48	—	—	—	12.30
Micăsasa	3.20	—	—	—	1.12
Copşa mică	3 36	—	—	—	1.32
Mediaşŭ	4.00	—	—	—	2.18
Elisabetopole	4.35	—	—	—	3.03
Sigişéra	5.12	—	—	—	3.49
Haşfaleu	5.37	—	—	—	4.28
Homorod	7.02	—	—	—	6.16
Agostonfalva	7.43	—	—	—	7.06
Apatia	8.11	—	—	—	7.46
Feldióra	8.41	—	—	—	8.25
Braşovŭ (	9.21	—	—	—	9.15
(	—	—	1.55	—	—
Timişŭ	—	—	2.53	—	—
Predealŭ (	—	—	—	—	—
(	—	—	3.28	—	—
Bucurescĭ	—	—	9.35	—	—

Teiuşŭ-Aradŭ-Budapesta

	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne
Teiuşŭ	11.24	—	2.40
Alba-Iulia	11.39	—	3.14
Vinţulŭ de josŭ	12.30	—	4.22
Şibotŭ	12.52	—	4.50
Orăştia	1.01	—	5.18
Simeria (Piski)	2.03	—	5.47
Deva	2 52	—	6.35
Branicĭca	3.23	—	7.02
Ilia	3.55	—	7.28
Gurasada	4.08	—	7.40
Zam	4.25	—	8.11
Soborşin	5.30	—	8.46
Bĕrzova	5.56	—	9.33
Conopŭ	6.27	—	9.53
Radna-Lipova	6.47	—	10 27
Paulişŭ	7.28	—	10.42
Gyorok	7.43	—	10.58
Glogovaţŭ	7.59	—	11.25
Aradŭ	8.28	—	11.39
Szolnok (	8 42	—	4.52
(	—	—	5.12
Budapesta	—	—	8.20
Viena	—	—	6.05

Budapesta-Aradŭ-Teiuşŭ.

	Trenŭ de persóne	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Viena	11.10	12.10	—
Budapesta	8.20	9.05	—
Szolnok (	11.20	12.41	—
(	4.10	5.45	—
Aradŭ	4.30	6.—	7.04
Glogovaţŭ	4 43	6.13	7.22
Gyorok	5 07	6.38	7.58
Paulişŭ	5.19	6.51	8 17
Radna-Lipova	5.41	7.10	8 36
Conopŭ	6 09	7.37	—
Bêrzova	6.28	7.55	—
Soborşin	7 25	8.42	—
Zam	8 01	9.12	—
Gurasada	8 34	9.41	—
Ilia	8 55	9.58	—
Branicĭca	9 19	10.17	—
Deva	9 51	10 42	—
Simeria (Piski)	10.35	11 07	—
Orăştiă	11.11	11.37	—
Şibotŭ	11.43	12.—	—
Vinţulŭ de josŭ	12 18	12.29	—
Alba-Iulia	12 36	12.46	—
Teiuşŭ	1.29	1.41	—

Aradŭ-Timişóra

	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne	Trenu mixt
Aradŭ	5.48	—	6.05
Aradulŭ nou	6.19	—	6.33
Németh-Ságh	6 44	—	6.58
Vinga	7.16	—	7.29
Orczifalva	7.47	—	7.55
Merczifalva	—	—	—
Timişóra	9.02	—	9.08

Simeria (Piski) Petroşenĭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus	Trenŭ mixt
Simeria	11.25	—	2.42
Streiu	11.58	—	3.25
Haţegŭ	12.46	—	4 16
Pui	1.37	—	5.11
Crivadia	2.24	—	5.58
Baniţa	3.05	—	6 40
Petroşenĭ	3.37	—	7.12

Timişóra-Aradŭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Timişóra	6.25	—	5.00
Merczifalva	—	—	—
Orczifalva	7.46	—	6.32
Vinga	8.15	—	7.02
Németh-Ságh	8.36	—	6.23
Aradulŭ nou	9.11	—	8.01
Aradŭ	9.27	—	8.17

Petroşenĭ—Simeria (Piski)

	Trenŭ de pers.	Trenŭ omnibus	Trenŭ mixt
Petroşenĭ	10 07	—	6.10
Baniţa	10 48	—	6.53
Crivadia	11.25	—	7 37
Pui	12.05	—	8.20
Haţegŭ	12.42	—	9 01
Streiu	1.22	—	9.52
Simeria	1.53	—	10.31

Tipografia *ALEXI* Braşovŭ. Hârtia din fabrica d-lorŭ Königes & Kopony, Zernescĭ